

Zwaartekracht

Momenteel draait *Gravity* in de bioscopen, een mooie film met George Clooney en Sandra Bullock in de hoofdrollen. Ze spelen twee astronauten die in de problemen komen nadat hun ruimtestation wordt geraakt door een wolk ruimteafval. Wat volgt is anderhalf uur gedoe en onhandig gepruts dat allemaal terug is te voeren op één probleem: er is geen zwaartekracht.

Veel gedoe en onhandig gepruts waar wij in de dakenbranche mee te maken hebben is terug te voeren op een tegengesteld probleem: er is wél zwaartekracht. Een heel web aan organisaties, instellingen, commissies, adviseurs en inspectiediensten is dagelijks bezig om de problemen die daardoor ontstaan het hoofd te bieden. Onlangs becijferde Aboma dat de bouw in 2013 tenminste 20 dodelijke slachtoffers heeft gemaakt, de meeste daarvan overleden na een val van hoogte. Natuurlijk is dit soort cijfers aan interpretatie onderhevig: hoeveel daarvan zijn dakdekkers, bijvoorbeeld, en worden de zzp'ers meegerekend?

Eén ding staat vast: de particuliere huizenbezitters worden in deze cijfers niet meegerekend. Of iemand nou van een keukentrapje valt of van een dak: dat valt onder de huiselijke ongelukken en dat is dus niet iets waar de dakenbranche zich mee bezig hoeft te houden. Dat betekent wel dat het aantal mensen dat in het afgelopen jaar met dodelijk gevolg van het dak is gevallen waarschijnlijk veel hoger is.

Op Dakweb.nl komt met een veel te grote regelmaat het bericht langs dat iemand van het dak is gevallen. Vaak gaat het om een enkel moment van onoplettendheid. Vaak heeft de val ernstig letsel, soms zelfs de dood tot gevolg. Meestal is het slachtoffer relatief jong en laat hij vrouw en kinderen achter.

Op 10 december 2013 was ik op mijn kantoor aan huis aan het werk, toen ik rond lunchtijd heel dichtbij een sirene hoorde, gevolgd door nog één. En nog één. Gevolgd door het geluid van een helikopter. Ik keek uit het raam en zag een aantal van mijn burens op straat staan. Allemaal keken ze naar het begin van de straat, waar voor mij nog net zichtbaar drie ambulances stonden opgesteld, twee politiebusjes en ook twee motoragenten. Het duurde even voordat duidelijk werd wat er was gebeurd: een van de bewoners in de straat waar ik woon was tijdens de lunch het pannendak opgeklimmen, waarom weet ik niet, daar heeft hij zijn evenwicht verloren en is vanaf het dak in zijn eigen achtertuin gevallen. Hij is terplekke, ondanks reanimatiepogingen van het ambulancepersoneel, overleden.

Mijn journalistieke nieuwsgierigheid heeft grenzen. Ik heb dus niet bij het betreffende adres aangebeld om te vragen wat het slachtoffer op het dak deed. Ik kan me er wel iets bij voorstellen. Het was een droge, zonnige dag. Misschien wilde hij,

een paar dagen na de Sinterklaasstorm, even snel wat dakpannen rechtleggen. Het dakvlak waar hij vanaf viel is op het zuiden gericht, mogelijk dus ligt er een zonnepaneel op en wilde hij daar iets aan verhelpen. In ieder geval was er iets op het dak te doen en vond deze huizenbezitter het niet nodig of wenselijk daar iemand voor in te schakelen.

Omdat het een ongeval in de privésfeer was - de man was immers niet in opdracht van zijn baas het dak opgeklimmen - is er geen onderzoek uitgevoerd door Inspectie SZW. De politie heeft nog wat vragen gesteld en is in de loop van de middag weer vertrokken.

Juridisch gezien is het de eigen schuld van deze man dat hij het dak op is geklimmen. Hij heeft willens en wetens het risico genomen dat hij zou vallen. Dat is wel zo, maar het probleem is: hij schatte het risico kennelijk niet zo groot in. Even het dak op en af: o, dat doen we wel even. Die mentaliteit zal u vast wel bekend voorkomen. Dat is geen branche-probleem, het is een maatschappelijk probleem dat ook een brancheprobleem is.

Er zal geen veiligheidscultuur binnen een sector ontstaan als er geen maatschappelijk breed gedragen veiligheidscultuur bestaat.

Binnen de dakenbranche wordt de ene na de andere bewustwordingscampagne gelanceerd. Het effect daarvan is lastig meetbaar maar vast staat dat steeds meer daken worden voorzien van een (al dan niet deugdelijk) veiligheidssysteem voor mensen die beroepsmatig op het dak moeten zijn. Maar de bouw is geen eiland. Het dak wordt steeds meer benut voor allerlei zaken en dat heeft tot gevolg dat huizenbezitters of gebouweigenaren steeds vaker het idee zullen krijgen dat ze iets op het dak te zoeken hebben. En voor hen geldt de zwaartekracht in precies dezelfde mate.

In mijn straat zit de schrik er voorlopig wel in, maar een paar straten verderop klimt iedereen zomaar weer het dak op. Ik zou voor een consumentencampagne willen pleiten waarin het risico van de combinatie dak en zwaartekracht nog eens goed onder de aandacht wordt gebracht. Met andere woorden: verbeter de wereld, begin bij iedereen! ●

Foto: Liza de Rijk.